

*(ter bespreking CV classis Delta 21 maart 2022)*

Van: Breed Moderamen Classis Delta

Aan: Classicale vergadering Classis Delta

### **Inleiding**

Op 9 oktober 2021 werd door de scriba van de classis een schrijven ontvangen van ds. M. Klaassen, predikant van de Hervormde gemeente te Arnhem, waarmee hij bedoelt een gravamen in te dienen inzake Ord. 5-4 (zie bijlage). Een gravamen is een bezwaar inzake het belijden van de kerk dat door leden van de kerk kan worden voorgelegd aan het oordeel van de kerk. Ord. 1-5 van de kerkorde beschrijft de procedure voor de behandeling van een gravamen. De brief van ds. Klaassen is besproken in de vergadering van het breed moderamen van 12 november 2021. Besloten is bespreking in de classicale vergadering te agenderen op het moment dat weer fysiek vergaderd kan worden omdat het onderwerp zich niet goed leent voor digitale behandeling. Ds. Klaassen is hierover geïnformeerd en heeft laten weten zich hierin te kunnen vinden.

### **Kerkordetekst Gravamen, Ordinantie 1-5**

1. Bezwaren inzake het belijden van de kerk kunnen door leden van de kerk - onder beroep op de Heilige Schrift - worden voorgelegd aan het oordeel van de kerk, die zich daarover uitspreekt.
2. Een gravamen als bedoeld in lid 1 kan alleen worden ingediend tegen de in artikel I-4 van de kerkorde genoemde belijdenisgeschriften alsmede tegen uitingen van de kerk die overeenkomstig het in het vorige artikel bepaalde door de generale synode zijn aangemerkt als uitdrukking van het belijden van de kerk.
3. Een gravamen wordt schriftelijk en met redenen omkleed ingediend bij de classicale vergadering van de classis waartoe de gemeente waarbij de bezwaarde als lid is ingeschreven, behoort.
4. De classicale vergadering vraagt advies aan de kerkenraad van bezwaarde en benoemt uit haar midden een commissie die de bezwaarde hoort. De bezwaarde kan zich daarbij laten bij- staan door een raadsman of -vrouw.  
Bij de behandeling van het gravamen in de classicale vergadering wordt een aantal deskundigen op het terrein van kerk en theologie betrokken die door de classicale vergadering worden aangewezen in overleg met het orgaan van de kerk dat op het terrein van kerk en theologie werkzaam is, maar die geen deel uitmaken van dat orgaan. Bij de behandeling in de classicale vergadering wordt de bezwaarde als toehoorder uitgenodigd.
5. De classicale vergadering beslist of het bezwaar van voldoende gewicht is om het als gravamen door te zenden naar de generale synode, teneinde te komen tot een eindoordeel van de kerk. De classicale vergadering brengt haar besluit ter kennis van de generale synode en van de bezwaarde.
6. De generale synode benoemt - na ontvangst van het door de classicale vergadering doorgezonden gravamen - uit haar midden een commissie van voorbereiding, die de bezwaarde hoort en het advies vraagt van het orgaan van de kerk dat op het terrein van kerk en theologie werkzaam is.  
Indien het gravamen de belijdenisgeschriften waardoor de kerk zich verbonden weet met de lutherse traditie betreft vraagt deze commissie tevens advies aan de evangelisch-lutherse synode.  
Indien het gravamen de belijdenisgeschriften waardoor de kerk zich verbonden weet met de gereformeerde traditie betreft vraagt deze commissie tevens advies aan de raad van advies voor het gereformeerde belijden.  
Zo nodig vraagt deze commissie het oordeel van daarvoor in aanmerking komende andere kerken.
7. De generale synode geeft vervolgens een eindoordeel over het gravamen, zendt daarvan een afschrift toe aan de indiener, de betrokken kerkenraad en classicale

vergadering en brengt het eindoordeel ter kennis van de kerk.

Een besluit waarin de synode erkent dat een bezwaar grond vindt in de Heilige Schrift heeft een meerderheid van twee derde van uitgebrachte geldige stemmen.

8. Is de generale synode van oordeel dat het ingediende bezwaar niet als een gravamen kan worden aangemerkt, dan wordt het bezwaar ter behandeling doorgezonden naar het bevoegde college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.

### **Ontvankelijkheid**

Lid 4 en 5 beschrijven de rol van de classicale vergadering in de behandeling door de kerk van een ingediend gravamen. Daarbij gaat het om de inhoudelijke weging van het bezwaar en een besluit om dit bezwaar al dan niet als gravamen door te zenden naar de generale synode. Daar gaat aan vooraf de bepaling van ontvankelijkheid waarbij de teksten van lid 2 en 3 van Ord. 1-5 leidend zijn. Het breed moderamen is van oordeel dat de tekst van lid 2 ertoe leidt vast te stellen dat het schrijven van ds. Klaassen *niet als gravamen kan worden ingediend*. Het is namelijk *geen bezwaar tegen een in artikel 1-4 van de kerkorde genoemd belijden geschrift noch tegen een door de generale synode als uitdrukking van het belijden aangemerkte uiting van de kerk*.

In zijn schrijven refereert ds. Klaassen aan het in 2007 door de generale synode behandelde bezwaar dat door de heer De Ronde uit Woudenberg als gravamen is ingediend. In het bijzonder haalt hij het advies van de generale raad van advies aan zoals verwoord door diens toenmalige voorzitter, wijlen prof. De Kruijf, in zijn brief van 20 juni 2006 (zie bijlage). De generale synode heeft echter, na uitgebreide voorbereiding door een commissie waar de advisering door de generale raad onderdeel van was (commissierapport zie bijlage), op 19 april 2007 besloten (zie bijlage) het bezwaar van de heer De Ronde niet aan te merken als gravamen. De generale synode overwoog daarbij dat de gezamenlijke synoden van de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk, Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelische Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden Ord. 5-4 nooit hebben vastgesteld of uitgelegd als een uiting der kerk ter zake haar belijden. Een besluit van de generale synode in deze is een eindoordeel. Het breed moderamen meent op grond hiervan te moeten vaststellen dat het schrijven van ds. Klaassen niet verder, langs de route van lid 4 en 5 van Ord. 1-5 in behandeling kan worden genomen door de classicale vergadering.

### **Verdere vragen en opmerkingen**

In zijn schrijven noemt ds. Klaassen een aantal aspecten ter onderbouwing van zijn bezwaar. Een aantal vragen hebben direct verband met de besluitvorming t.a.v. het ingediende Gravamen De Ronde. Het betreft hier o.a. vragen naar de voortgang van de uitvoering van de besluiten 2 en 3 van het besluit van de generale synode van 19 april 2007. Andere vragen en bezwaren hebben te maken met latere ontwikkelingen. Laatstgenoemde raken in meer of mindere mate wel aan onderwerpen met betrekking tot LHBTI en de wijze waarop de kerk zich daarover uitsprekt maar zijn niet direct verbonden met de eigenlijke vraagstelling t.a.v. Ord. 5-4 ten aanzien van het zegenen van andere levensverbintenissen. In die zin staan ze ook nog verder af van de mogelijke bevraging van dit kerkordeartikel, al dan niet in de vorm van een gravamen.

### **Voorstel**

Het breed moderamen stelt de classicale vergadering de volgende besluitvorming voor:

1. Ds. M. Klaassen te Arnemuiden, in zijn verzoek ontvangen door de classis Delta dd. 9 oktober 2021, om zijn bezwaren tegen Ord. 5-4 van de kerkorde als gravamen te behandelen, conform het bepaalde in Ord. 1-5 en het besluit van de generale synode dd. 19 april 2007 niet ontvankelijk te verklaren;
2. Het document van ds. Klaassen door te geleiden naar het moderamen van de generale synode met het (ondersteunende) verzoek in te gaan op de vragen m.b.t. de uitvoering van de door de generale synode op 19 april 2007 genomen besluiten 2 en 3 naar aanleiding van de behandeling van het door de heer De Ronde ingediende bezwaar inzake Ord. 5-4;

3. Ds. Klaassen te informeren ten aanzien van de besluitvorming van de classicale vergadering en hem erop te attenderen op de mogelijkheid een aanvullende brief te zenden aan het moderamen van de generale synode om zijn inhoudelijke punten in vraagvorm nader te formuleren.